

Zavarovane plezalne poti v naravi in krajini

Kaj o njih pravi Združenje planinskih organizacij alpskega loka (CAA)

www.club-arc-alpin.eu

Popularnost zavarovanih plezalnih poti

Gibanje po zahtevnih zavarovanih plezalnih poteh je gorski šport, ki v zadnjih desetletjih postaja vse bolj priljubljen.

Svoje mesto ima tako v programih planinskih organizacij članic CAA, kot tudi na tečajih zasebnih ponudnikov. Zavarovane plezalne poti ponujajo doživljanje gora, ki je sicer daleč od tradicionalnega plezanja, a se odvija na razmeroma zahtevnem terenu in ne zahteva obsežnih predhodnih izkušenj.

Po drugi strani pa zavarovane plezalne poti negativno vplivajo na naravno gorsko okolje, tako s samo napeljavo in gradnjo poti v skali, kot tudi s posledično povečano prisotnostjo ljudi v odmaknjenih in krhkih gorskih okoljih, kjer prosto živče živali in rastlinstvo zaradi tega utrpijo dodaten pritisk.

Obstaja več vrst zavarovanih plezalnih poti, od tradicionalnih zavarovanih poti na izpostavljenem terenu, do zavarovanih plezalnih poti po alpskem terenu, in športnih zavarovanih plezalnih poti, ki so postavljene na nižjih, lahko dostopnih lokacijah z namenom ponuditi športno doživetje.

Že nekaj let je v Alpah prisoten trend odpiranja novih zavarovanih plezalnih poti, ki jih je na nekaterih območjih že zelo veliko, ponekod drugje pa se zdi, da se trend gradnje še vedno nadaljuje. Ta razvoj spodbuja in podpira predvsem turistični sektor, vključno z gorskimi vodniki. Trend razvoja gre v vse težje vzpone s številnimi tehničnimi napravami, ki pomenijo nasilno poseganje v skalne stene in gorsko okolje.

Organizacije članice CAA menijo, da bi bilo treba nove zavarovane plezalne poti graditi kot »klasične« zavarovane plezalne poti različnih težavnostnih stopenj. Strogo zavračajo z avanturističnimi instalacijami opremljene zavarovane plezalne poti (»zabavne« zavarovane poti), kjer alpska krajina nastopa zgolj kot kulisa.

Ocenjevanje projektov v zvezi z zavarovanimi plezalnimi potmi vključuje zavarovano pot samo, pa tudi dostop do in sestop z nje.

Zavarovane plezalne poti - DA, VENDAR ... !

Organizacije članice CAA menijo, da gibanje po zavarovanih plezalnih poteh na zanimiv način dopolnjuje planinske športne aktivnosti. Kot pri vsej infrastrukturi v gorah, pa se tudi v zvezi s tem pojavljajo vprašanja glede negativnih učinkov in omejitev pri njihovi rabi:

- Zavarovane plezalne poti spremenijo značilnosti lokalne krajine, ki izgubi svoj prvotni značaj.

- Zavarovane plezalne poti privabljajo veliko število obiskovalcev, zaradi česar se poveča prometna obremenitev narave in lokalnega prebivalstva v gorskih območjih.
- Zavarovane plezalne poti odpirajo nova vprašanja glede varnosti, usposabljanja, osebne odgovornosti in preprečevanja nesreč.
- Obstaja nevarnost, da se v nenadzorovani tekmi med turističnimi destinacijami nakopiči vse več izumetničeno kompleksnih zavarovanih poti.
- Zavarovane plezalne poti ogrožajo alpinistično etiko, še posebej v smislu »vzpona s čim manj tehničnih pripomočkov«.

V svojih »**Načelih planinstva**« iz leta **2008** je združenje CAA oblikovalo zahteve za nove zavarovane plezalne poti na naslednji način:

»Potrebno je omejiti opremljanje gora z alpinistično tehnično opremo. Neokrnjeno visokogorje, ki ponuja doživetja neprecenljive vrednosti, je potrebno obvarovati pred tovrstnim razvojem. Gradnjo zavarovanih poti, poti za soteskanje, plezalnih vrtcev in podobnega, bi morali omejiti na območja, ki so bližje dolini, in kjer je prometna infrastruktura bolj razvita, da se s tem izognemo dodatnemu onesnaževanju. Opisi poti v vodnikih in na topografskih kartah bi morali obzirno upoštevati lokalne kulturne in okoljske značilnosti.«

Organizacije članice CAA so oblikovale svoja lastna stališča glede zavarovanih plezalnih poti. Ta so na voljo za prenos s spletne strani ustrezne organizacije (prek spletne strani CAA: www.club-arc-alpin.eu). Nekatere organizacije so naredile korak naprej s sprejetjem splošne prepovedi odpiranja novih zavarovanih plezalnih poti.

Načrtovanje in izgradnja novih zavarovanih plezalnih poti - zahteve CAA

Planinske organizacije so strokovnjaki za gorske športe, vzdrževanje poti in alpsko okolje. Zato je njihova vključenost v načrtovanje in izgradnjo novih zavarovanih plezalnih poti ključnega pomena. Pravočasno jim je treba posredovati informacije o načrtovanih projektih in programske dokumente.

CAA na podlagi svojih Načel in stališč svojih organizacij članic zahteva:

- **Konzervativen in regionalno usklajen razvojni pristop, ki izključuje gradnjo »športnih/zabavnih« zavarovanih plezalnih poti (v skladu z definicijo Avstrijske planinske zveze ÖAV).**
- **Vključitev vseh - tudi kritičnih - zainteresiranih deležnikov, zlasti planinskih organizacij, že v zgodnji fazi projekta.**
- **Nobenih novih zavarovanih plezalnih poti v odmaknjenem naravnem visokogorju.**
- **Zavarovanih plezalnih poti se ne sme graditi na gorah, katerih vrh je možno doseči le s plezanjem.**
- **Preveriti je treba vse možne lokacije za načrtovane zavarovane plezalne poti na nekem območju.**
- **Nove zavarovane plezalne poti naj se gradijo le v turističnih ali drugače razvitih, oziroma z javnim prevozom dostopnih območjih.**

- **Na naslednjih varovanih območjih je potrebno preprečiti kakršno koli novo gradnjo zavarovanih plezalnih poti:** vsa zavarovana območja (nacionalni, regionalni parki, naravni spomeniki, naravni rezervati, itd.), območja Natura 2000, krajinska zavarovana območja in biotopi.
- **Strogo upoštevanje uradnih postopkov pridobitve dovoljenj.**
- **Upoštevanje skrbi za varstvo narave pri novih projektih z vključevanjem strokovnjakov že v fazi načrtovanja in med gradnjo:**
  - Izključitev območij, kjer se pojavljajo občutljive živalske vrste.
  - Izključitev območij, kjer se pojavljajo redke rastlinske vrste, ali rastlinske vrste z izoliranimi populacijami (zlasti skalnate rastlinske vrste).
- **Spoštovanje zahtev iz Direktive o habitatih** (Direktiva Sveta 92/43/EGS o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst) **ter Direktive o pticah** (Direktiva Sveta 2009/147/EGS o ohranjanju prosto živečih ptic).

CAA in njenih približno 2,4 milijona članov prosijo vse lokalne in regionalne organe in nosilce interesov v turizmu, da upoštevajo tu predstavljena merila pri načrtovanju in odobravanju novih zavarovanih plezalnih poti.

Revizija dokumenta iz leta 2009, ki ga je potrdila generalna skupščina CAA 16. septembra 2017 v Malbunu v Lihtenštajnu.